

Kommuniké af 1.dec. 2021 udfærdiget på vegne af lodsejere, som berøres af den påtænkte fredning af Vejstrup Ådal.

Svendborg Kommune har på foranledning af Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling inviteret "lodsejerne" i et af Svendborg Kommunes smukkeste naturområder til dialogmøde i Vejstrup Forsamlingshus den 2. dec. vedr. et frednings-initiativ omkring den del af Vejstrup Ådal, som går fra Nyborgvej til Skårupøre Strandvej.

En gruppe berørte lodsejere samledes derfor søndagen inden mødet for at fornemme hinandens reaktioner og holdninger til projektet.

Måden vi lodsejere på forskellig vis ville blive berørt ejendoms- og brugsretsligt, kom på bordet under snakken.

Danmarks Naturfredningsforening er ikke en folkevalgt organisation, som kan påvirkes i sine politiske målsætninger og det er heller ikke de administrative instanser, Fredningsnævnet og Miljø og fødevareklagenævnet, hvis afgørelser er endelige i al fremtid.

Grundlovens befæstede ejendomsret, som er tænkt at skulle beskytte minoriteter, er i de seneste årtier blevet så kraftigt eroderet, at den næsten ikke kan genkendes, når den kommer i spil.

Vi, de lykkelige indehavere af en ejendoms- og brugsret til en lod i ådalen, frygter nu alle, at vi i denne sag snart vil komme på "herrens mark" indflydelses- og retsmæssigt.

Det betonedes tydeligt i invitation, at vi dybest set er magtesløse.

Vi enedes dog om at fæste lid til, at Naturfredningsforeningens frontløbere trods alt er agtværdige, demokratisk sindede personligheder, som er indstillede på dialog ikke blot til bedste for naturen, men også for os lodsejere, der fortsat har vort daglige virke i og omkring Vejstrup Ådal.

Vi noterede os, at der vil kunne tilmåles økonomisk kompensation til fredningsramte ejere for tab såvel i drift som i ejendommens markedsværdi.

Ikke alle lodsejere og deres efterkommere rammes lige hårdt på økonomi og livskvalitet. Derfor var forventningen rundt om bordet, at udmåling af kompensation for "værditab" må bero på en forhandling mellem Naturfredningsforeningen og den enkelte lodsejer.

I henseende til naturrige ejendommers markedsværdi er der lokalt gode prismæssige referencer til såvel nyere, rene handler med naturarealer og til aktuelt pågående ejendomshandler, hvor netop vigtige dele af fredningsprojektets involverede naturarealer er i spil.

Det var rart som lodsejere at mødes med hinanden. Alle elskede tydeligvis både sin egen naturskønne lod og ådals-naturen i sin helhed.

Alle var uforstående overfor, hvad vi måtte have gjort forkert siden, ejendomssuveræniteten skulle fratages os på vores lod. Alle de tilsendt billeder, vedlagt invitationen, viste jo netop, at vi gennem årene havde gjort det rigtige – så hvorfor ikke lade os fortsætte som hidtil?

Et par af os bor såmænd midt i herligheden og hvad ville denne fredning kunne betyde for egen trivsel her og nu eller siden for vore efterkommere? Vil vore efterkommer være bundne på hænder og fødder og skulle føle sig som ubudne gæster på egen lod – ville de skulle spørge lov om alting og få afslag på alting?

Objektiv forvaltning af "afslagsmagt" stiller store krav til afslags-operatørens menneskelige format, så afgørelser ikke påvirkes af personlige følelser og politisk engagement. "Beskurkningstrang" er desværre ikke et ukendt fænomen i netop umyndiggørende fredningssager.

Skal fx en lodsejer i Vejstrup Ådal i fremtiden bede om lov til at fælde et træ eller lov til efter eget skøn at plante nye træer fordi, han/hun fx gerne vil begunstige overlevelsen af vort kære "sorte eger", som netop i det seneste årti igen har fundet sig solide kernebiotoper i opvoksede gran- og hasselremitter i og omkring Vejstrup Ådal – herfra har arten siden udbredt sig solidt helt til Thurø.

Alle omkring bordet havde det fint med "stien". Stien har været der siden før jordreformernes tid i begyndelsen af 18-hundredetallet. Såvel voksne som børn har gennem generationer skudt genvej til kirke, skole, forsamlingshus og mejeri fra Brohave til Ø. Åby ad å-stien. Stien har altid haft "hævd", som det hed i gamle dage.

I forbindelse med forliget omkring den ulovlige Øhavsti-ekspropriation ved åen, lovede Svendborg kommune, at også den sidste del af den hævdvundne sti ned til stranden ved Brohave ville blive plejet og holdt åben for naturglade vandrere.

Dette løfte er indtil nu ikke blevet holdt. Alle parter ved bordet mente, at dette i sig selv ville være det vigtigste sted at gøre en indsats.

Turen frem og tilbage til stranden ad denne sti er en meget yndet og "naturfordragelig" oplevelse, som ikke mindst ville være til glæde for lokalbefolkningen. Holder vandrerne sig selv og hundene på stien, er både lodsejere og naturen glade. Holder vandrerne sig på stien, tåler naturen ganske meget - selv i yngletiden.

Ingen lodsejer havde initiativer på tegnebrættet, som ville kunne forstyrre ådalens nuværende biodiversiteten. Tværtimod mente alle, at bestående, tilstødende driftsarealer - herunder frugthaver – bør bibeholdes som de forefindes. De er vigtige bidragsydende faktorer til opretholdelse og udvikling af insekt- fugle og dyreliv i ådal-naturens u-dyrkede kerneområder. En lodsejers ansøgning vedr. ret til at oprette naturbegravelsespladser i ådals-naturen opfattedes ikke som naturkrænkende, tværtimod mente alle, at begravelsesritualer i naturen vil være en smuk og stille begivenhed, som absolut ikke forstyrrer naturen i Vejstrup Ådal.

Lodsejeres oprydning og brændehøst i selve ådalen er ophørt og naturen har for længst fået gang i sit naturlige kredsløb. Derfor undredes man bordet rundt over den netop fremlyste fredningsiver. Naturfredningsfolkets ønsker sig ikke oprydning af nedfaldne træer: "Det er trods alt godt, at vi ikke længere behøver at skamme os over oprydningsforsømmelser", skæmtede en af deltagerne. Alt i ådals-naturen er således, som det bør være - selv mountain-bikerne må nu nødtvunget respektere Øhavsstiens færdselsregulativer.

Alle omkring bordet var ømme/følsomme overfor det påtænkte ejendomsretslige indgreb og mente hver for sig at have værnet deres andel på bedste vis for at beskytte denne unikke geologiske og biodiversitetsmæssige guldåre, som Vejstrup Ådal er og altid har været – Vi mente faktisk at netop vort privat "Ejerskab" også i fremtiden vil være den bedste garant for en fortsat god og ansvarlig naturbeskyttelse i ådalen.

Forstyrres liv og fauna i ådals-naturen hensynsløst, vil kommunens kontrollører ikke spontant og rettidigt kunne nå at gribe ind og slet ikke i weekenden, hvor færdslen på stien er størst.

Som der er nu, har lodsejerne legitimt ejerskabsmandat til spontant at minde "sti-brugere" om, at ådals-naturen er sårbar overfor løse hunde og larmende adfærd. Ådals-naturen må i så henseende siges at være i de bedste hænder hos lodsejerne.

Også vi ejere bliver mere og mere kyndige som naturansvarlige aktører. Skulle dette betvivles, kunne "naturkyndige organisationer" i stedet for fredning måske invitere os lodsejere - i bedste grundtvigiansk stil – til oplysende "naturforedrag" eller byde på guidede turen gennem ådalen. Vi lodsejere ville absolut være de mest begejstrede/motiverede tilhørere, man ville kunne ønske sig. Geologi, arkæologi, botanik, insekter, fugle og fisk. Alt, hvad der rører sig i naturen, interessere folk af vores slags.

Flere lodsejere har på den ene side fundet det spændende selv at kunne holde naturfremvisninger og foredrag for børnehaver og skoleklasser, som ønsker at tage turen fra Ø. Åby til stranden og på den anden fundet det meget lærerigt og spændende at byde velkommen til og slå følge med besøgende entusiaster, som synes tidsler, sommerfugle, vandflagermus, den urgamle morænebunds skovflora – herunder stævningssskovens floramæssige kulturlevn, er nogle af livets største kilder til nysgerrighed og glæde – livsværdier, som vi alle må bestræbe os på at lade gå videre til kommende generationer.

Konklusionen blev:

Ingen udefra behøver at umyndiggøre nuværende lodsejere i henseende til fremme af naturbeskyttelsen i Vejstrup Ådal. Vi er alle ydmyge overfor den natur, vi er givet i arv eller er blevet tilskødet os på markedsvilkår – til priser, som vi skyldigt har forrentet og afdraget under vort ejerskab uden, at naturen i sig selv har givet os mange kontante skillinger tilbage.

Vi giver dog gerne fremmøde på mødet d. 2. dec. og håber på en god og konstruktiv dialog med de fremmødte.